

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

**De contritionis veritate aureum opus Fratris Joa[n]nis
Viualdi de Monte regali. ordinis fratrum predicatoru[m]
sacre pagine professoris**

Vivaldus, Joannes Ludovicus

[Augsburg], 1518

VD16 V 1772

De filiab[us] acidie.

urn:nbn:de:hbz:466:1-30734

num virtutis opposite. Nam luxuriosus tristatur de bono continentie: et gulosus de bono abstinentie: et sic de ceteris. Et ideo dicendum est quod in spiritualibus bonis attenditur quidam ordo. Nam omnia spiritualia bona que sunt in actibus singularum virtutum ordinantur ad unum spirituale bonum: quod est bonum diuinum circa quod est spiritualis virtus que est charitas. Unde ad quamlibet virtutem pertinet gaudere de proprio spirituali bono quod consistit in proprio actu: sed ad charitatem pertinet specialiter illud gaudium spirituale: quo quis gaudet de bono diuino. Et similiter illa tristitia qua quis tristatur de bono spirituali: quod est in actibus singularum virtutum non pertinet ad aliquod vitium speciale: sed ad omnia vitia. Sed tristari de bono diuino de quo charitas gaudet pertinet ad speciale vitium quod acidia vocatur. Ex dictis patet quid sit acidia.

De filiabus acidie.

Aber autem acidia sex filias secundum Gregorium in xxxi. libro moralium. capitulum xxxij. Et Thomam in ii. q. xxxv. articulo lxxij. que sunt malicia/rancor/pusillanimitas/desperatio. Torpor circa precepta: euagatio mentis circa illicita. Prima filia acidie vocatur malicia. Sed nota secundum Thomam ubi supra in responsione ad ii. ar. q. non accipitur hic malicia per est genus victor. scilicet probabilitate victoso sed prout importat fastidium bonorum spiritualium. Est autem malicia secundum Augustinum voluntas machinandi malum alicui. Cum autem quis iniuriat alteri tunc irascitur et postea tristatur. Vel malicia ut idem ait. est per quam moribus deceptoris veritate palliata vel odium alterius vel proprium commodum attendit. Vel secundum Ambrosium. Malicia est mentis atque animi deprauatio a tramite veritatis deuia. Et prope maliciosus dicitur callidus: astutus: versutus: subdolos: insidiosus. Secunda filia acidie est rancor. Dicitur rancor a ran. quod est ira. Ideo rancor prope est inueteratum odium vel indignatio siue amaritudo mentis inueterata. Sicut enim ex charitate sunt opera bona: ex quibus est confirmatio charitatis. Ita ex ira est acidia: ex acidia vero vetustas ire. Sed rancor prout est filia acidie non accipitur pro odio: ut dicit sanctus Thomas ubi supra: sed pro indignatione contra inducentem ad bona. Tertia filia acidie est pusillanimitas. Dicitur autem pusillanimus vel pusillanimitas quasi pusillum habens animam. Pusillus autem dicitur a pusio quod est paruus. Dicitur autem pusillanimitas ex diffidentia pueniente ex consideratione proprie infirmitatis vel operis ardui. Unde acidiosus vel pusillanimitas reputatur quasi ardua nimis ad obseruandum consilia et diuina precepta. Sed vere delecte mentis est que famulari regi renuit: cum vocatur ad regnum. Hinc Seneca. Contentus esto negotiis in que descendisti nec lucrare cum officio quod semel cepisti. Turpe est oneri cedere. Quarta filia acidie est desperatio. Dicitur autem desperatio a de et spero. Unde desperare est a spe cessare: ut quando ad bene operandum de propriis viribus de dei miseratione: de premij remuneratione facit diffidere et ab ultimo fine recedere per similitudinem infirmorum: qui sine spe et fiducia sanitatis moriuntur. Ideo diffidentia meritorum: mater est diffidentie premiorum ex qua oritur tristitia. Unde Hugo in libro de vera sapientia sic ait. Prima salus est declinare culpam. Secunda non desperare ventura: quia ipse se in eternum punit qui apud verum iudicem ad penitentiam non recurrit. Et Ambrosius inquit. Incumbit virtuti seculi qui desperat de adiutorio dei. Quinta filia acidie est torpor circa precepta. Est autem torpor languor: pigritia frigus: stupor circa bona spiritualia et diuina precepta inchoanda et psequenda. Vel torpor est quedam insensibilitas propter quam homo non potest induci ad executionem mandatorum dei. Unde Cicero in libro de

Fille act/die.

Prima:

Secunda:

Tertia:

Quarta:

Quinta:

De pctō Acidie

Tuscula. questio. ait. Acidia est pigritia et fatigatio animi qua quis bonū in choatū cōsummare fastidit. Sexta filia acidie dicitur euagatio mētis circa illicita. Cū em̄ acidiosus a licitis et spūalib; abstinet quasi ea vilitatē et p̄tēs tūc spūali gaudio destituitur in reb; exteriorib; et illicitis solationē q̄rit: in eis q̄tē h̄re volēs. Vñ Greg. ait. Acidiosus nō h̄ns in se vñ letet q̄rit foris. sicut ille q̄ nō p̄t gaudere de spūalib; delectatiōib; ad corporales se trāsserunt. Ad euagationē autē mētis p̄tinet octo. scz octositas: somnolētia: importunitas: mētis inquietatio: corpor: instabilitas: verbositas: curiositas. Que Irido. i libro de summo bono dicit oriri ex acidia. Vide sanctū Tho. in. ij. q. xxxv. ar. iij. in respōsione ad terciū argumentū. Nota q̄ ista euagatio mētis quādoq; est particularis et certā habet materiā: et sic p̄uenit om̄ib; vitijs. Quādoq; est generalis et incerta: et hec est p̄tē euagationis acidie. Ille em̄ q̄ est absorptus tristitia q̄ nō habēs in se vnde delectet vagat ad om̄ia querēs requiē delectationis et nō inuenit: quia in bonis fallacib; nō inuenitur vera quies. Ideo ex tali euagatione plerūq; afficitur tediū vite p̄sentis: tuxta illud Job. x. cap. Cedet animā meā vite mee. Et David in psal. ait. Dormitauit anima mea p̄ tediū. Quod quidē tediū est quedā tristitia animi ex miserabili vita istius mundi. Et ideo quādoq; ista tristitia procedit ex desiderio celestis patrie et dei amore cōsiderādo q̄ dulce sit q̄ suauē: q̄ velle videre deū: eo frui: sanctorū angelorū et agm̄inib; interesse: ad que om̄ia obtinēda creatus est. Et ecōtra: q̄ta obscuritas mētis sit ignorare creatorē suū: q̄ graue periculū: q̄ta impuritas: q̄ta instabilitas cordis: q̄ta ingratitude p̄ tot ac tātis beneficij receptis. Bona est talis tristitia: laudabilis et meritoria. Hoc tediū se habere ostēdebat David. qui in psalmo ait. Heu me q̄ incolatus meus prolongatus est. Et Paulus q̄ dicebat. Eupio dissolui et esse cū chr̄o. Sed si homo haberet tediū de vita p̄sentis: aut quia nō habet illā prosperitatē quā veller: aut illos honores vel diuitias vel voluptates quas cupit. Et parit cū audiat vel videt alios prosperari vel honorari vel ditari ex hoc tra cōtristat q̄ veller nō viuere: negligens seipsum et p̄p̄riam cōditionē. Cum autē ita deiecit mēte vel ratione deliberata: appetit tolli a mūdo vel se nō fuisse natum: vel quasi animal brutum affectat mori quacūq; morte: et tēta in malo statu anime. Tale tediū est acidia mortalis et grauisimum peccatum: nec seruus dei habet vnq; tale tediū. Unde Sapientie. v. ij. capitulo dicitur sic. Non enim habet amaritudinem conuersatio illius: nec tediū conuictus illius: sed letitiam et gaudium. Et nota q̄ loquitur de vera sapientia cum qua conuersatur et viuūt qui dei gratiam habet. Mundi autem amatores qui illa carent dicunt id quod scribitur Sapientie. ij. capitulo. Exiguū et cum tediū est tempus vite nostre et non est refrigerium in fine hominis: et non est qui agnitus sit reuersus ab inferis: quia ex nihilo nati sumus: et post hoc erimus tanq̄ nihil fuerimus. Ideo ad vitandum hoc tediū dicunt quō sequit̄ in eodē capitulo sic. Venite ergo et fruamur bonis q̄ sunt: et vitamur creatura tanq̄ in iuuentute celeriter: vino precioso et vnguētis nos impleam; et nō pretereant nos flos temporis. Coronem; nos rosis anteq̄ marcescant nullo pratum sit quod nō pertransit luxuria nostra: vbiq; relinquamus signa leticie: quoniam hec est pars nostra: et hec est fors nostra. Hec ibi. Ex dictis patet de filiab; acidie.

Tristitia
laudabilis.

Tristitia
vituperabilis.

Omnes creature detestantur acidiam.

Consequenter acidiam detestantur omnes creature q̄ sub quattuor generibus comprehenduntur. Primo creature intellectuales: vt sunt angeli: